

เทศน์ก่อนเวียนเทียน วันมาฆบูชา

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงข มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ เพราะจะพูดให้คนที่เวียนเทียนให้สำรวมใจก่อน ถ้าเราเวียนเทียน
เราก็เวียนได้ แต่เราให้สำรวมใจก่อน ให้เข้าใจว่าสิ่งใดควรและไม่ควร

ถ้าเป็นไฟนะ เด็กหรือผู้ที่รู้ว่าไฟเขาจะไปจับไฟนั้นด้วยความระวังตัว ฉะนั้นสิ่งที่
เขาจะได้รับการกระทบกระเทือนนั้น บาดแผลบาดเจ็บเขาจะเล็กน้อย แต่คนถ้าไม่รู้มันก็
จับด้วยความเต็มไม้เต็มมือ บาดแผลเขาจะลึกซึ้ง บาดแผลเขาจะฉกรรจ์

ใจก็เหมือนกัน ใจเรารู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก ใจมันจะคัดเลือกของมัน ความ
คัดเลือกอันนั้นเขาเรียกว่าปัญญา ถ้าปัญญานี้เรามีความเชื่ออย่างใด..ความเชื่อของเรา
อำนาจวาสนาของเรา ทิฐิมานะของเรา คุณิ พระเรานะถ้ามีทิฐิเสมอกัน ความรู้สึกเสมอกัน
กันว่าเสมอกัน นี่เห็นในระดับใกล้เคียงกัน ความเป็นอยู่มันก็สุขสบาย เห็นไหม
ในสัปปายะ ๔ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ผู้นำเป็นสัปปายะที่สุด เพราะผู้นำนี้ถ้าเรามี
ความเห็นขัดแย้งกับผู้นำ เราไปอยู่ที่ไหนเรามีความเดือดร้อนทั้งนั้นล่ะ

ฉะนั้นถ้าผู้นำเป็นสัมมาทิฐิ ผู้นำเป็นผู้นำที่ดี นี่เราแสวงหาสิ่งนั้นกัน

๑. ผู้นำเป็นสัปปายะ

๒. หมู่คณะเป็นสัปปายะ

๓. สถานที่เป็นสัปปายะ

๔. อาหารเป็นสัปปายะ

สัปปายะ ๔ ทำให้การภาวนา การเป็นอยู่จะร่มเย็นเป็นสุข แต่ของสิ่งนี้เราจะหา
ได้อย่างไร..นี่พูดถึงกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราเปรียบไปทาง

โลกก็เหมือนกัน ถ้าสังครมเย็นเป็นสุข ที่ไหนมันมีความเจริญรุ่งเรืองมันก็มีความสุขกับเราทั้งนั้นแหละ

นี่เป็นสภาวะกรรม! เวลาเราเกิดร่วมสมัย เกิดในสังคมนั้น ในปัจจุบันนี้ ในสังคมของเราเราก็ว่ามีความสุขเป็นสุขพอสมควร แต่เราก็คาดหวังกันว่าต้องการให้สังคมนี้นี้แต่ความราบรื่น เรามองไปทั่วโลกสิ นี่ยังไปอีกนะ เพราะว่าเวลาคนเกิดขึ้นมามาก สภาวะแวดล้อมมันจะบีบคั้นมา เราจะมีเหตุการณ์ขัดข้องกันไป นี่มันเป็นเรื่องของโลก

แต่ถ้าเรามีธรรมในหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนนี้สำคัญมาก จะวิกฤติขนาดไหน จะมีความรุนแรงขนาดไหน ถ้าเราไม่ตื่นคน เราไม่ตื่นไปกับเขาจะ เราจะแก้ไขปัญหาวิกฤติของเราได้ เราจะแก้ไขปัญหาของเรา เราจะไม่ตื่นไปกับเขา แต่เวลาเขาตื่นกันไปแล้วถ้าเรามีสติ เรามีปัญญาของเรา

ทุกข์ใหม่? ทุกข์! เพราะสภาวะมันเป็นสภาวะกรรม คือกรรมสภาวะแวดล้อมมันเป็นอย่างนั้น โลกเป็นอย่างนั้น สังคมเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าจิตใจเราทุกข์ร้อนไปด้วย เราก็จะทุกข์ร้อนกับสภาวะแบบนั้น แต่จิตใจเราไม่ทุกข์ร้อนไปด้วย เพราะสภาวะมันเป็นแบบนั้น เรามีสติปัญญาของเราเห็นไหม

ศาสนาสอนที่นี้ ถ้าเรามีธรรมในหัวใจ นี่แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง! ถ้าแผ่นดินธรรม หัวใจเราเป็นธรรม ทองคำจะเล็กน้อยจะมากเรามาเจอจกัน มันจะไม่เกิดการขัดแย้งกัน..แผ่นดินทอง เห็นไหม มีมากมีน้อยแล้วโลกมาก พยายามแก่งแย่งชิงดีกัน สิ่งนั้นมีแต่ความเร่าร้อน

โลกเขาเป็นอย่างนั้น เราจะคาดหวังว่าให้ทุกคนมีมุมมองเหมือนเรา มีความรู้สึกเหมือนเรา ให้สังครมเย็นเป็นสุขเหมือนเรามันไปหาที่ไหนล่ะ แม้แต่ในอารมณ์ของเรา ในความรู้สึกของเรายังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา คูสิ เข้าขึ้นมา เห็นไหม อากาศร่มเย็นเป็นสุข เวลากลางวันขึ้นมาแดดร้อนมาก เวลาบ่ายมาก็ยังร้อนอยู่ พอตอนเย็นขึ้นมาอากาศร่มเย็นเป็นสุข

แม้แต่วันเวลาของแต่ละวันหนึ่งมันยังแปรปรวน ยังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความรู้สึกนึกคิดของเราละ จิตใจของเรามันคงที่มากน้อยแค่ไหน เราถึงต้องศึกษา ต้องปฏิบัติ เพราะการศึกษานี้ศึกษาที่ไหน ก็ศึกษาที่หัวใจของเรานี่ละ เปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของเราขณะปัจจุบันเป็นอย่างไร ได้มีการเปรียบเทียบ ได้การศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า เวลาศึกษาธรรมนี้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือการศึกษาเล่าเรียน สุตมยปัญญา

ดูชีวิตของแต่ละบุคคลสิ บุคคลๆ หนึ่งมีชีวิตอย่างไร นี่บุคคลที่เป็นธรรม ชีวิตที่เป็นธรรม ชีวิตที่เป็นคติเป็นตัวอย่าง แบบพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะนี่ชีวิตที่เป็นธรรม บุคคลๆ หนึ่ง ชีวิตที่เป็นโลก ชีวิตที่เป็นพาลขึ้นมา ฉัพพัคคีย์ นี่ในธรรมวินัยพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้น มีแต่ระราน มีแต่คอยทำให้เป็นภาระหนักอกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ตลอดเวลา แล้วมันก็ชื้อติอยู่ในธรรมวินัย มีชื้อติอยู่ในพระไตรปิฎกมาตลอดไป

ความคิดความเห็นของคนหนึ่ง คติธรรม คติที่เป็นธรรม เป็นประโยชน์ เราก็เอามาใช้เพื่อเรา เราศึกษามาเพื่อเป็นคติธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างกับเรา คติที่มันไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีเราศึกษามาแล้วสิ่งนี้ไม่ควรทำ อันนั้นเป็นคติแบบอย่างในธรรมวินัยที่เราศึกษา เวลาอารมณ์เกิดละ อารมณ์ที่แปรปรวน อารมณ์ที่เป็นคุณงามความดี อารมณ์ที่เป็นทุกข์เป็นร้อนขึ้นมามันก็เหมือนกันนั่นละ เห็นไหม การเกิดและการตายของวัฏฏะ การเกิดและการตายของอารมณ์ความรู้สึก เกิดดับๆ นั่นละ

เวลาคนเขาเกิดเขาตาย ชีวิตหนึ่ง ภพหนึ่ง ชาติหนึ่ง นี่เขาทุกข์ร้อนกันทั้งชีวิตเลย เพราะอะไร เพราะมันไปตามกระแสกรรม แต่มนโกรรมเวลาความรู้สึกนึกคิดของเรานี้มันเกิดดับๆ มันก็เหมือนชาติหนึ่งๆ เห็นไหม นี่เขาวามโนกรรม..กรรมที่เกิดขึ้นมาในหัวใจ สิ่งนี้มันจะพัฒนาได้ มันเปลี่ยนแปลงได้

ฉะนั้นสิ่งที่เราจะมาเวียนเทียนกันนี้ ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา วันนีวันมาฆบูชา นี่มันเป็นเอหิภิกขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ ๑,๒๕๐ องค์ เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้ บวชแล้วประพฤติปฏิบัติมาจนเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดแล้วมารวมกันให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าได้ชื่นใจ นี่เราถือเป็นมงคล เราถึงจะมาเวียนเทียนระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

นี่เวลาเวียนเทียนรอบหนึ่ง พุทโธ พุทโธ ชัมโม ชัมโม สังโฆ สังโฆ เพื่อเป็นพระรัตนตรัย เป็นแก้วสารพัดนึกให้เราแก้ไขตัดแปลงตน ถ้าเราแก้ไขตัดแปลงตน นี่ใจที่วิทยาศาสตร์มีประโยชน์อะไรกับสังคม พระบวชมาแล้วเอาเปรียบชาวบ้าน ไม่เห็นทำมาหากิน อาศัยแต่ความอยู่ร่มเย็นเป็นสุข..ให้ลองบวชดู เห็นไหม เวลาเราบวชขึ้นมา นี่กินอิม นอนอุ่นนะ กิเลสมันก็ตัวอ้วนๆ

พระถ้าพูดถึงการดำรงชีวิต สิ่งใดอาศัยพอแต่หยอดล่อเกวียนให้มันหมุนไปได้ การดำรงชีวิตนะถ้าเราเห็นโทษของเรา ครุบาอาจารย์ของเรายิ่งกว่านี้อีก สิ่งใดถ้าบิณฑบาตมาแล้วสิ่งนั้นเป็นของคิโยนเข้าป่า นี่ตัดแปลงกิเลสตลอดคนนะ บิณฑบาตมาถือ รูดงควัตรอยู่แล้วด้วย แล้วบิณฑบาตมานี้มันจะได้สิ่งใดมา ถ้าสิ่งใดจิตใจบอกอันนี้ดี อันนี้จับโยนเข้าป่าก่อนเลย

นี่แก้ไขตัวเอง เห็นไหม แต่ทางโลกไม่เข้าใจของการปฏิบัติ เห็นว่าพระพุทธไปก็ว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ สิ่งนั้นเป็นประโยชน์..สิ่งนั้นเป็นประโยชน์! เป็นประโยชน์ เพราะว่าถ้าจิตใจเรามีคุณธรรม นี่เรามาเวียนเทียนก็เพื่อระลึกถึงเรา ถ้าระลึกถึงเรานะ เรา จะทุกข์จะยาก จะมีความสุขความทุกข์ จะมีความวิฤติในชีวิตของเรา ชีวิตเราก็ยังมีอยู่ เห็นไหม

นี่เรามาเวียนเทียนเพื่อความสดชื่น เพื่อให้หัวใจมันระลึกถึงตัวเราเอง สิ่งใดมันจะมี มันจะขาดตกบกพร่อง มันเป็นเรื่องความดำรงชีวิต..คนเรานะ ชีวิตของเรานี้ลุ่มๆ ดอนๆ ความเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความสม่ำเสมอมันก็เกิดจากการกระทำนี้แหละ บางชีวิตราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบ บางชีวิตนะสว่างมามีดีไป มีดีมาสว่างไปทั้งนั้น นี่มันอยู่ที่เรามีสติ

ฉะนั้นเวลาเกิดวิฤติว่าเวลามันสว่างมา นี่มีความร่มเย็นเป็นสุขมา แล้วเวลามัน จะมามีมืดมนอนธการเราจะทำอย่างไร ถ้าหัวใจเรามีสติปัญญา เห็นไหม สว่างเราก็สว่าง มาแล้ว เวลามืดขึ้นมาเราก็ตั้งสติของเรา มันจะอึดคัดขาดแคลนขนาดไหนเราก็จะเอาชีวิต เรารอดไปได้ นี่มันเป็นการทดสอบใจ เราจะบอกว่าพันธุกรรมทางจิต จิตได้เปลี่ยนแปลง

ได้ตัดแต่งพันธกรรมมา นี่เวลานั้นวิฤติ มันมีความทุกข์ของมัน มันจะตัดแต่งพันธกรรมของมันได้ไหม

นี่อำนาจวาสนาเกิดตรงนี้ ตรงนี้เราได้กระทำ เราได้ตัดแปลงของเรา ถ้าตัดแปลงของเราเห็นใหม่ พืชพันธุ์ จิตของเราได้ตัดแต่งทำคุณงามความดีมานี้กรรมดีทั้งนั้นแหละ ..มโนกรรม เราคิดแต่เรื่องดีๆ ใครจะเบียดเบียน จะทำความเดือดร้อนขนาดไหนมันเป็นเวรเป็นกรรม

“เวร! ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” แต่การศึกษาของครูบาอาจารย์เรา.. เวร! เรื่องเวรเรื่องกรรมนี้เข้าใจแล้ววางไว้ใจ แต่ถ้าเราไม่เข้าใจเลยนี้ เวร! ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร แล้วเวรอะไรล่ะ ทำไมเป็นเวรล่ะ ทำไมเขาทำเราขนาดนี้ล่ะ นี่ใจเขาไม่รู้จักเวรใจ เขาไม่รู้จักแล้วมันจะระงับได้อย่างไรล่ะ ถ้าเราไม่รู้เหตุไม่รู้ผลนี้เราระงับอะไรไม่ได้หรอก แต่ถ้าเราศึกษาแล้วเราระงับได้ เราวางได้

“เวร! ย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

นี่เรามาทำบุญกุศลกันก็เพื่อเหตุนี้ การปัจจัยเครื่องอาศัย เรื่องความดำรงชีวิตมันเป็นผลของกรรม แต่ในบุญกุศลที่เราสร้างมันก็เป็นผลของกรรม มันเป็นอามิส เป็นผลของกรรมให้มันดีขึ้น ทำให้มันสมควรขึ้น แล้วเดียวเราจะมีภาวนากัน

การแก้กรรมคือการภาวนา การแก้กรรมข้างนอก นี่กรรมเก่ากรรมใหม่มันทับซ้อนกันไปเรื่อยๆ เราจะแก้ไปอย่างไร แต่ขณะที่เราภาวนา เห็นใหม่ เราสิ้นสุดแห่งทุกข์เป็นพระโสดาบัน เกิดอีก ๗ ชาตಿಯ่างมาก นี่เวรกรรมใครจะมาไล่ทันล่ะ แล้ว ๓ ชาติหรือถึงว่าไม่เกิดเลย แต่ขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ พระโมคคัลลานะเขายังมาทูปอยู่นั้นเพราะว่าเศษกรรม

สตูปาทิสถนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิต ที่ยังมีธาตุขันธ์คือเศษส่วน แต่ใจมันพ้นไปตั้งแต่วันสิ้นกิเลส ถ้าสิ้นกิเลส นั่นคือจิตใจนั้นพ้นแล้ว นี่ใครมาก็มาได้แต่ซาก ไม่สะท้อนหัวใจดวงนั้นเด็ดขาด ถ้าสะท้อนไม่ใช่พระอรหันต์

ฉะนั้นสิ่งที่ขึ้นไปตามนั้น สิ่งที่เป็นไปตามความเป็นจริงในพุทธศาสนา เราเป็นบริษัท ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก

อุบาสิกา เรามีสิทธิเพราะพระพุทธเจ้าฝากไว้กับเรา เราเป็นชาวพุทธ เรามีสิทธิ มีทุกอย่างพร้อม เราจะเอาอะไรเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม เวลาเงินจะเอากองใหญ่ๆ เวลาเอาศีลจะเอากองเล็กๆ เอาศีล ๕ พอ ศีล ๒๒๗ ไม่เอา เวลาถ้าเป็นเงินจะเอาเงินกองใหญ่ๆ แต่เวลาข้อบังคับตัวเองเอากองเล็กๆ

นี่ความคิดของเรามันโต้แย้งเราตลอดเวลา เห็นไหม เพราะเรายังไม่เห็นคุณงามความดีของมัน ไม่รู้ว่าอะไรเป็นประโยชน์เป็นโทษไป แต่ถ้ารู้ว่าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์เป็นโทษนะ จะ เอากองใหญ่ๆ นี่สิ่งนี้จะเอากองใหญ่ๆ แต่ถ้ามันยังไม่รู้จักมันก็ปฏิเสธของมัน..นี่คือการฟังธรรม นี่คือการพิสูจน์ด้วยตัวเอง พิสูจน์ใจของเราเอง จริงไหม! จริงอย่างที่หลวงพ่อบุคใหม่! ถ้ามันจริงหรือไม่จริงนี่เราพิสูจน์ของเรา แล้วชีวิตเราจะราบรื่น

เราจะราบรื่นหรือเราจะวิกฤตได้อย่างไร อันนี้มันมาจากกรรมเก่ากรรมใหม่ นี่ปัจจุบันสำคัญมาก ปัจจุบันนี้เราแก้ไขวิกฤตของเรา ถ้าราบรื่นดีงาม ชีวิตเราดีงามเราก็อย่าประมาท เราก็ดำรงชีวิตของเราไปในทางที่ถูกต้อง..ถ้ามีวิกฤตก็แก้ไขไปตามวิกฤตนั้นเพื่อถึงที่สุด เพราะว่าไม่มีใครทำลายชีวิตเราหรอก กฎหมายไม่ให้มีการฆ่ากัน จะทุกข์ยากขนาดไหน นี่เจรจาต่อรองมันต้องมีผ่านพ้นไปได้ ไม่มีการถึงกับทำลายชีวิต

เพราะสิ่งที่มีคุณค่าคือชีวิตของเรา สิ่งที่มีคุณค่าคือสิ่งที่มีความรู้สึกลึกๆ นี่มีคุณค่ามาก เพราะ! เพราะมันตัดแต่งให้เป็นอริยทรัพย์ได้ มันทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้..แต่สมบัติไม่ได้ สมบัติจะแลกซื้อเปลี่ยนแปลงมาไม่ได้ เราทำบุญกุศล เห็นไหม นี่เราทำบุญกุศลเสียสละๆ มันเป็นบุญกุศลกลับมา เป็นบุญกุศลกลับมา แต่เราปฏิบัติขึ้นมามันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมากับใจเรา

อันนี้หลักการในพุทธศาสนานะ เรามาเวียนเทียนกันเพื่อให้หุดาสว่าง ทำเพื่อคุณงามความดี อย่าเล่นกันนะ ตั้งใจทำ จงใจ ตั้งใจ มีสติมีสัมปชัญญะ ทำทุกอย่างจะประสบความสำเร็จ ทำด้วยความเผอเรอ ทำด้วยการสักแต่ว่า ให้มันผ่านไป จากหน้าที่เราไป เห็นไหม นี่จิตใจมันพัฒนาหรือไม่พัฒนาเขาคุยกันตรงนี้ เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ท่านจะบอกการแสดงออกของกิริยาที่คนองนี่มันจะให้โทษ การแสดงออกของกิริยาที่มีสติปัญญา มีสติยับยั้งคอยควบคุมความรู้สึก คนนั้นมีโอกาส

นี่คือธรรมะ คือสิ่งที่เตือนใจไว้ เดียวเราเวียนเทียนกันเพื่อจิตใจของแต่ละบุคคลนะ..อาหารเวลาเอาเข้าปากนี่มันตกถึงท้องเรา เรารู้ว่าอะไรรสชาติเป็นอย่างไร เวลาเราเวียนเทียน จิตใจเราซาบซึ้งไหม คุณคัมไหม นี่มันประสบความสำเร็จไหม อันนี้มันจะบอกเองว่าเราตั้งใจทำเป็นอย่างไรเป็นของเรา

นี่หลวงตาสอนว่า “เปิดกว้างขนาดไหนอากาศเข้าได้มาก ปิดแคบก็เข้าได้น้อย”

ความจงใจความตั้งใจนี่เปิดอาการของใจ เปิดใจทั้งหมดเพื่อคุณงามความดีของเรา ใครเปิดมากเปิดน้อย ตั้งใจทำอย่างไรจะเป็นของบุคคลคนนั้น เอวัง